

PAASMORGEN

1.

Zussen en broers,

Dit jaar viel Aswoensdag, de eerste dag van de vasten, op Valentijnsdag. Dat vond ik al verwarrend. Twee symbolen door elkaar. Die van de dood en die van de romantiek. Wat moest ik daarmee? Moest ik nu mijn lief verrassen met de mededeling: schat, we zullen tot stof vergaan? Of moest ik haar lekker insmeren met as?

Maar het kan altijd erger. Vandaag is het Pasen. Mag ik voor het eerst preken op *het* feest van ons geloof – en dan is het 1 april!

Heb ik weer. 1 april. De dag waarop je *niets* moet geloven.

Je veter is los! Je gulp staat open!

De Heer is waarlijk opgestaan!

Toch klopt het wel, dat Pasen een gekke dag is. Paulus wist dat ook al. Christus' dood en verrijzenis is 'een ergernis voor de Joden, een dwaasheid voor de Grieken', schreef hij. En het is een rareit voor mensen van nu, die wel massaal eieren zoeken, maar niet het mysterie.

Dat woord, mysterie, moet ik even uitleggen. Ik doel daarmee niet op iets dat onkenbaar is, maar juist op iets dat eindeloos te kennen is. Laag na laag na laag. 'Pasen is een mysterie' betekent niet: laat maar zitten, daar kom je toch niet bij. Het betekent juist: Pasen is zo rijk aan betekenis, je kunt er facetten aan *blijven* ontdekken, een leven lang – en misschien daarna ook nog.

Nou, da's mooi en aardig. Maar ik moet uit die lagen wel een keuze maken. Tenminste, dat dacht ik.

Want u wil ergens in de loop van de middag wel een keer naar huis, toch? Of heeft u brood mee?

Ik moet u iets bekennen. Ik dacht: het is maar eens per jaar Pasen. Dus waarom zou één laagje kiezen? Waarom moet het altijd beknopt? Waarom zou ik twaalf minuten spreken over iets waar we al 2000 jaar niet over uitgepraat raken?

Dus. Uiteindelijk heb ik een *aantal* toespraken gemaakt - het is maar eens per jaar Pasen.

In de eerste toespraak zal ik uitleggen hoe de paasverhalen laten zien dat niet alleen Jezus opstond, maar vooral hoe de *leerlingen* dat deden. Alsof de wereld nieuw was geworden, alsof zij opnieuw werden geboren.

Dan komt de tweede toespraak en zal ik iets zeggen over de kracht van de Jezusverhalen. Die verhalen zijn zo slim en liefdevol en wakker en wijs, dat het ook nu nog soms is alsof hij zo voor je staat.

In de derde toespraak – het is dan ongeveer half één (ja, het is maar eens per jaar Pasen) – in die toespraak gaat het erover over dat de verrezen Christus nog steeds wonden had. Hij had dan wel nieuw leven gekregen, maar zijn verwondingen waren niet weggepoetst. En dat gaat bij ons ook zo. Tegen de tijd dat we daarmee klaar zijn krijgt u soep uitgeserveerd. En wie echt nodig moet, mag even naar de wc. Het is maar eens per jaar Pasen. Ik zal dan een beetje vaart maken, we gaan het dan hebben over zonde, schuld, vergeving, verlossing en de tweenaturenleer. We staan ook nog stil bij de joodse spiritualiteit en bij de erfzonde.

En tenslotte vertel ik of het nou echt waar is of niet. Dus. Ja, het is maar eens per jaar ... 1 april.

Nee, wees dus gerust. Het was niet waar. Niet alles dan. Van die soep en lange toespraken niet. Wel van de leerlingen die opstonden. En van de kracht van verhalen. En van de wonden. En dat het moeilijk vond te kiezen.

Bij dat aarzelen voel ik me trouwens bemoedigd door Paulus. Hij schreef namelijk, u hoorde het: 'Ik ben gekomen om te verkondigen. Niet door middel van diepzinnige welsprekendheid, want dan zou het kruis van Christus van zijn kracht worden beroofd'.

Oftewel: ik doe mijn ding, maar het hangt niet van mij af.

Het *is* al waar.

2.

Maar: de werkelijkheid brak door mijn aarzelen heen. Zo is ze.

Een paar weken geleden zou een vriend een avond verzorgen in onze leesgroep. Hij wilde het hebben over 'de wijsheid van het niet-weten'. Ik nam me voor hem daar flink mee te plagen, want hij heeft zo'n heerlijke lach.

Maar er gebeurde een ramp in de vorm van een verkeersongeluk. Zijn kleinzoon stierf. Een jongetje van zeven jaar. Hij heette Jim.

Mijn vriend wilde de leesgroep eerst niet laten doorgaan. Maar toen viel het hem op hoe vaak mensen tegen hem zeiden: 'Ik weet niet wat ik moet zeggen'. En dat dat toch iets deed, dat niet-weten.

En dus kwamen we toch bij elkaar, om het erover te hebben. Door een merkwaardig toeval ontbraken de vrouwen uit de groep. En dus zaten we met mannen rond een tafel. Al na een paar minuten werd het verdriet van onze vriend te rauw. En ik weet niet wat het is, maar bij iemand die oprecht verdrietig is ontstaat stilte. Een bijna sacrale stilte. We waren eerbiedig en onmachtig bij hem aanwezig.

Net als de vrienden van Job zwegen we, net zo lang totdat hij weer sprak. Toen ontstond een gesprek over zijn ervaringen. Na een tijdje kwamen er ook andere verhalen los. Een van ons had eens zijn dochter verloren, een meisje van 19, dat niet meer wilde leven. Een ander was sinds een paar jaar weduwnaar.

Allemaal hadden geliefde mensen verloren. Samen onderzochten we, proefden we wat er in dat verlies gebeurt. Iemand vertelde. De anderen knikten. Een volgende nam het woord. De anderen knikten. Na een tijdje wist ik niet meer wie sprak en wie knikte, wie de verteller was en wie de vrienden.

Dit was wat we leerden.

Een van ons leerde: 'Alles is anders. Hij is weg, maar de *hele* wereld is anders. De oude wereld bestaat niet meer. Ik moet opnieuw mijn plek vinden, alsof ik opnieuw geboren moet worden. En dat *duurt*.' De anderen knikten.

Een van ons leerde: 'Toen ze dood was en ik voor het eerst weer verder van huis was, vroeg iemand: "Vertel eens iets over haar? Wat was ze voor iemand?" Ik brak van verdriet, en tegelijk deed het me ook zo goed. Ik mocht van haar vertellen. Het was alsof ze er weer even was.' De anderen knikten.

Een van ons leerde: 'Ik wil niet dat het helemaal heelt. Ik wil dat de wond een beetje open blijft, dat het pijn blijft doen. Anders is het of hij nooit geleefd heeft'. De andere leerlingen knikten.

En een van ons leerde: 'Het was een verschrikkelijke tijd. En tegelijk was het zo prachtig. Zelden voelde ik me zo aanwezig. Zelden voelde ik zoveel verbondenheid met anderen'.

En ik moest denken aan de leerlingen van Jezus, in de dagen na zijn dood. Hoe ze zich verborgen, angstig en niet-wetend. Zich afvragend wat alles in godsnaam betekende.

3.

Terug naar de lezingen. U hoorde er twee. Als laatste hoorde u het evangelie van Marcus, het kortste en eenvoudigste van de Paasverhalen. Het eindigt met de zin: 'Ze waren zo geschrokken dat ze tegen niemand iets zeiden'. Een briljante zin, want als lezer ben je onmiddellijk deel geworden van het verhaal, dat immers *toch* door is verteld. Alleen al door dit te horen ben je een beetje ingewijd. Daar zijn wij niet van, in deze tijd, van ingewijd denken. Laat staan van dingen die meerdere betekenissen hebben. We bekijken de dingen liever wat op afstand. Liefst kijken we naar de wereld in termen van problemen en oplossingen. Een mysterie is gewoon iets dat we nog niet goed hebben geanalyseerd. Iets is waar of niet. De verrijzenis is gebeurd of niet. De dingen moeten *objectief* waar zijn, ook zonder ons.

Dus wat gebeurde er nou met die leerlingen? De leerlingen van Jezus en die van Jim? Een hersenwetenschapper zal bijvoorbeeld zeggen: 'Kijk, wij hebben spiegelneuronen, en daardoor zijn wij in staat tot imitatie en empathie'. Of een psycholoog zal zeggen: 'Nou, nou, in zo'n korte tijd zitten ze al in fase vijf van het rouwverwerkingsproces!'

De leerlingen van Jezus ontdekten dat ze *lichaam van Christus* zijn. En de leerlingen van Jim ontdekten ook zoiets: als er liefde en vriendschap is, kunnen wij elkaars pijn en vreugde voelen. Alsof we één lichaam, één leven zijn.

Ik geloof vast dat we die taal moeten blijven proeven, omdat ze ons inwijdt in een mysterie met vele facetten. Daarom hoorde u ook een moeilijk stuk uit de brief van Paulus aan de christenen van Korinthe. 'Wij verkondigen een gekruisigde Christus, voor Joden aanstootgevend en voor heidenen dwaas.'

U hebt de lezing maar één keer gehoord, u zou het nog eens kunnen lezen. Ik heb het meermalen geproefd en er dit van begrepen: Paulus zegt dat wij het niet moeten hebben van onze kracht en onze slimheid, van onze prestaties. Nee, God heeft zichzelf gegeven in wat klein en kwetsbaar is, en *daarin* zijn we met elkaar verbonden. Je hoeft het alleen maar te zien.

Dat is nog *steeds* dwaas en aanstootgevend. Ook na tweeduizend jaar christendom draait onze cultuur om macht, kracht, slimheid, succes - om winnen.

In ons kleine leven, daar snappen we er soms iets van. Als er wat te vieren valt of als iemands wereld instort en we elkaar nabij zijn.

En soms snappen we er even iets van als we hier zijn, ingewijd in het verhaal van een mens die het mysterie zo aanwezig stelde, dat het in ons opstaat, in ons eigen vlees en bloed.

Telkens opnieuw. En telkens opnieuw kunnen wij ons eraan toevertrouwen.

De Heer is waarlijk opgestaan. Het is ongelooflijk.

En toch is het zo.

Zalig Pasen.

Arjan Broers